

Таким чином, інноваційне підприємництво в умовах війни виконує адаптаційну, стабілізаційну та трансформаційну функції, забезпечуючи не лише економічне виживання територіальних громад, а й структурну модернізацію їх господарських систем. У запропонованій моделі муніципальної стійкості воно виступає ключовим елементом економічної підсистеми, що формує основу для переходу від відновлювальної до трансформаційної траєкторії розвитку територій в умовах глобальних загроз.

Список використаних джерел:

1. Світовий банк. Третя швидка оцінка завданих збитків та потреб на відновлення України (RDNA3). 2024.
2. Київська школа економіки. Оцінка прямих збитків економіки України внаслідок війни. 2023–2024.
3. Організація економічного співробітництва та розвитку. Огляд малого та середнього підприємництва. 2023.
4. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку. Київ: Основи, 2011.
5. Міністерство економіки України. Аналітичні матеріали щодо релокації підприємств. 2023.
6. McKinsey & Company. Резильєнтність бізнесу в умовах кризи. 2022.
7. Європейська комісія. Статистика торгівлі між Україною та Європейським Союзом. 2024.
8. Стам Е., ван де Вен А. Підприємницькі екосистеми: структура та взаємодія елементів. 2021.

Андрющенко К. А.,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри бізнес-економіки та підприємництва,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

**ЕКОНОМІКА ЗНАНЬ, ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇН**

За останні десятиліття у зв'язку з економічним зростанням добробуту у розвинених країнах все більшою мірою забезпечувалося за рахунок розвитку «економіки знань». Історично основними чинниками зростання індустріальної економіки виступала праця, капітал та технічний прогрес. Головною, визначальною рушійною силою соціально-економічного розвитку більшості країн світу на сучасному етапі, стало застосування наукових знань [1, с.8].

Відповідний тип економічного зростання отримав назву інноваційного, оскільки основним механізмом впливу наукового знання на економіку стають

інновації, в яких знання набуває матеріального втілення. Це стало можливим завдяки тому, що, з одного боку, виробництво нових знань перетворилося на найважливішу складову частину сучасної системи суспільного виробництва, а, з іншого боку, саме суспільне виробництво здійснюється на основі широкого застосування наукових знань, втілених у технології виробництва, розподілу, обігу товарів та послуг.

В останні роки реалізація національних інтересів у глобальній економіці, проблеми економічного зростання та конкурентоспроможності стають пріоритетними в економічній політиці багатьох країн.

Інноваційна діяльність розглядається аналітиками як основа забезпечення сталого економічного зростання. Це пов'язано не лише з новими конкурентними можливостями, що з'явилися завдяки освоєнню науково-технічних досягнень у другій половині ХХ століття та першому десятилітті нового ХХІ століття, але й із суттєвими обмеженнями щодо багатьох видів природних та інших економічних ресурсів, з якими людство зіткнулося чи зіткнеться у найближчому майбутньому. Чим більш високому щаблі конкурентних переваг знаходиться країна, тим більше вона отримує можливостей для забезпечення населення якісними умовами життя, тим менше вона залежить від коливань кон'юнктури світових ринків.

Під економічної конкурентоспроможністю прийнято розуміти здатність держави у умовах вільної конкуренції виробляти товари та, які відповідають вимогам світового ринку, реалізація яких збільшує добробут країни та її громадян. Конкуренція – невід'ємна якість ринкової економіки, одна з основних складових ринкових відносин. Економічна теорія як головна відмінність ринкової економіки виділяє розвиненість ринкових відносин між суб'єктами господарювання, а основною ознакою ринкової економіки вважається свобода вибору і форм здійснення ними господарської діяльності. Ринкові відносини є економічні відносини, що складаються між виробниками, продавцями, покупцями, споживачами товарів та послуг, органами державного та місцевої влади в умовах економічної незалежності господарюючих суб'єктів, ринкового ціноутворення, конкуренції [2, с.252]. Однією з основних ознак ринкових відносин є вільне ціноутворення, за умов якого ціна товару чи пропорції обміну товарів визначаються з урахуванням торгу. У ринковій економіці ціновий механізм та система конкуренції викликають суперництво між виробниками у боротьбі за покупця, споживача. Ринок підриває диктат виробника, сприяючи диктату з боку споживача. У умовах виробники товарів можуть досягти успіху у конкурентній боротьбі лише завдяки виходу ринку з якісно новими товарами з новими споживчими властивостями або внаслідок зниження ціни свої товари, що

у результаті зменшення витрат виробництва з допомогою вдосконалення технології, тобто з допомогою створення інноваційних переваг.

Суб'єкти господарювання, що відстають у технологічному прогресі, випускають застарілу продукцію або застосовують застарілу технологію, втрачають свої позиції на ринку. Згодом вони або руйнуються, або змушені переходити до впровадження інновацій. Це стосується не тільки окремих підприємців, але й цілих галузей і країн, практично всім різноманітним видам діяльності.

До кінця XX ст. домінуючою у розвитку країн-лідерів світової економіки стала конкуренція на основі інноваційних переваг. Позиції країни у технологічному суперництві нині залежить від рівня досконалості її наукових досліджень та розробок, ступеня розвитку прогресивних технологій, що базуються на останніх досягненнях науки, швидкості та масштабів перетворення знання та ринкової продукції, тобто. ступенем ефективності взаємодії освіти, науки, промисловості та бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Семчук Ж., Соколов О., Шав'як О., Скрипник С., Ронів С., Лагута В., Козут В. Економіка знань як фактор конкурентоспроможності національної економіки. *Академічні візії*. Випуск 31.2024.1-9.
2. Vedernikov M. Management of the Social Package Structure at Industrial Enterprises on the Basis of Cluster Analysis. *TEM Journal*. 2020. 1(9). 249–260.

Андрющенко А. Д.,
здобувачка вищої освіти,
Рєпіна І.М.,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри бізнес-економіки та підприємництва,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ЕЛЕМЕНТИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЕКОСИСТЕМ У ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ БІЗНЕСІ

Локалізація в одному регіоні виробничих, науково-освітніх, фінансових, управлінських, інфраструктурних центрів дозволяє використовувати політику розвитку екосистем у фармацевтичному бізнесі, що добре зарекомендувала себе за кордоном у фармацевтичній галузі.

Розвиток екосистем у фармацевтичному бізнесі – це група географічно локалізованих взаємодій пов'язаних інноваційних фірм-розробників ліків,